Algemene beschouwingen

Programmabegroting 2027

Van keuze naar resultaat

Geachte voorzitter, leden van de gemeenteraad, commissieleden, college van burgemeester en wethouders, vertegenwoordigers van de ambtelijke organisatie én vanzelfsprekend onze inwoners van Maasgouw die via de livestream deze vergadering volgen.

Opnieuw mag ik namens het CDA Maasgouw de Algemene Beschouwingen verzorgen. Ditmaal met een doorkijk naar 2027 en verder. Ook een bijzonder moment omdat dit de eerste begrotings-behandeling betreft die plaatsvindt binnen de kaders van het nieuwe coalitieprogramma 2026-2030 en de Strategische Visie Maasgouw 2035.

Ook het afgelopen jaar stond niet stil. Internationaal blijven geopolitieke ontwikkelingen zorgen voor onzekerheid. Nationaal werd op 23 februari het minderheidskabinet Jetten, gevormd door D66-VVD-CDA, beëdigd en vonden op 18 maart de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Gemeenten worden steeds vaker geconfronteerd met onzekerheden die buiten hun directe invloed liggen. Denk aan de ontwikkeling van de algemene uitkering van het gemeentefonds, de openeinderegelingen in het sociaal domein en de economische ontwikkelingen die zowel nationaal als internationaal hun weerslag hebben op onze inwoners, ondernemers en overheden. Juist daarom is het belangrijk dat wij als gemeente financieel zorgvuldig blijven besturen en duidelijke keuzes maken. Lokaal staan we immers nog altijd voor belangrijke opgaven op het gebied van wonen, leefbaarheid, energie, zorg en economische ontwikkeling.

Tijdens de recente commissiebehandeling zijn wij door de portefeuillehouder Financiën geïnformeerd over een tegenvaller van ruim € 629.000 in de meerjarenbegroting als gevolg van een onjuiste verwerking van personele lasten binnen het Servicecentrum MER en de overgang van personeel naar de ODNML en Veiligheidsregio. Een tegenvaller die niemand had voorzien en die rechtstreeks doorwerkt in onze begroting. Wij waarderen dat het college de raad direct heeft geïnformeerd en niet heeft gewacht tot een later moment. Transparantie is juist op dit soort momenten van groot belang. Als CDA hechten wij normaal gesproken sterk aan het uitgangspunt dat de algemene reserve primair bedoeld is voor incidentele uitgaven en niet voor het structureel oplossen van financiële knelpunten. Een en ander uiteraard binnen de regelgeving Besluit Begroting en Verantwoording. Naar de mening van de CDA-fractie biedt de voorgestelde oplossing rust, voorkomt extra lasten voor inwoners en ondernemers en maakt het mogelijk de bestuurlijke ambities uit de begroting overeind te houden. Juist in een periode waarin veel gemeenten worstelen met forse tekorten vinden wij dit nu een verstandige en verdedigbare keuze. Wel verwachten wij dat in de komende jaren zorgvuldig wordt gekeken naar structurele oplossingen en lessen die uit deze situatie moeten worden getrokken. De CDA-fractie kan zich daarom dan ook vinden in de voorgestelde oplossingsrichting.

Jouw toekomst, onze missie.

Jouw toekomst, onze missie was begin dit jaar onze verkiezingsslogan. Maar is bovendien een maatstaf waarmee wij deze begroting beoordelen. Vanuit die overtuiging staan wij stil bij de voor ons belangrijkste programma's en ontwikkelingen binnen onze gemeente.

Samenwerking en algemeen bestuur

Het CDA heeft eerder aangegeven kritisch te blijven kijken naar de ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie en de samenwerking binnen verbonden partijen. Steeds vaker worden gemeentelijke taken op afstand georganiseerd. Dat kan voordelen bieden, maar vraagt ook om blijvende aandacht voor democratische controle en financiële beheersbaarheid. Daarom blijven wij aandacht vragen voor de meerwaarde van verbonden partijen en de risico's die hiermee gepaard gaan.

Ook vragen wij blijvende aandacht voor de ontwikkeling van de externe inhuur. Onze inwoners mogen verwachten dat publieke middelen zo effectief mogelijk worden ingezet. Structureel werk hoort naar onze mening thuis bij structurele medewerkers.

Het CDA ondersteunt de verdere ontwikkeling van het Bestuurlijk Ambtelijk Samenspel. Vanuit onze kernwaarde van gespreide verantwoordelijkheid heeft ieder zijn eigen rol maar dragen we samen verantwoordelijkheid voor Maasgouw. Een goede samenwerking tussen raad, college en organisatie draagt bij aan zorgvuldige besluitvorming, bestuurlijke stabiliteit en vertrouwen in het lokaal bestuur. Juist in een tijd waarin de opgaven voor gemeenten steeds complexer worden blijft dat van grote waarde voor onze inwoners.

Sociale kracht van gemeenschappen

Misschien wel het meest herkenbare hoofdstuk voor het CDA. Want uiteindelijk wordt de kracht van Maasgouw niet bepaald in dit gemeentehuis. De kracht van Maasgouw zit in onze dorpen, in verenigingen, in vrijwilligers, in mantelzorgers, in inwoners die naar elkaar omzien. Daarom zijn wij verheugd dat initiatieven als Dorpskracht verder worden versterkt. Vanuit diezelfde gedachte dienen wij mede de **motie** van Lokaal Belang over **'Dorpskracht: van pilot naar een duurzaam vervolg'** in. Een sterke gemeenschap ontstaat immers niet vanuit beleid alleen. Die ontstaat wanneer inwoners daadwerkelijk ruimte krijgen om zelf initiatieven te nemen en verantwoordelijkheid te dragen.

Daarnaast dienen wij eveneens de **motie** van Lokaal Belang over het **'Limburgs taalbeleid: Ós taal, ós trots'** mede in. Het Limburgs is onderdeel van onze identiteit, onze cultuur en onze geschiedenis. Het koesteren van onze streektaal is daarmee ook het koesteren van onze gemeente Maasgouw.

Volkshuisvesting en wonen

De behoefte aan woningen blijft groot. Voor starters, voor senioren, voor jonge gezinnen. Maar ook voor woonwagenbewoners. De CDA-fractie ondersteunt dan ook de voortzetting van het woonwagenbeleid en de verdere ontwikkeling van standplaatsen binnen onze gemeente. Mensen moeten de mogelijkheid hebben om binnen hun eigen gemeenschap te blijven wonen. Dat geldt voor iedereen.

Zorg en gezondheid

De ontwikkelingen binnen de jeugdzorg blijven één van de grootste aandachtspunten binnen deze begroting. Wij zien landelijke hervormingen, stijgende kosten en tegelijkertijd een toenemende druk op de uitvoering. Juist daarom moet de focus blijven liggen op preventie en vroegsignalering. Iedere jongere die door tijdige ondersteuning zwaardere zorg kan voorkomen is winst voor het gezin, voor de samenleving én voor de gemeentelijke financiën. Het CDA blijft daarom het uitgangspunt steunen dat hulp beschikbaar moet blijven voor wie het daadwerkelijk nodig heeft, maar dat tegelijkertijd maximaal moet worden geïnvesteerd in de sociale basis.

Ontwikkeling fysieke leefomgeving

Een bijzondere opgave ligt voor ons in Brachterbeek en de ontwikkelingen rondom het energieknooppunt Maasbracht. Wij erkennen het nationale belang van deze ontwikkelingen. Maar tegelijkertijd geldt voor het CDA een duidelijke grens: de energietransitie mag nooit ten koste gaan van leefbaarheid. Nederland heeft energie nodig. Maar Brachterbeek mag daarvoor niet alleen de

prijs betalen. Wij rekenen erop dat het college zich krachtig blijft inzetten voor de belangen van inwoners waar nationale, provinciale en lokale belangen samenkomen.

Beheer openbare ruimte

Inwoners beoordelen hun gemeente dagelijks. Niet op beleidsstukken, maar op wat zij buiten zien. Op wegen, op openbaar groen, op verkeersveiligheid en op onderhoud. Wij zijn tevreden dat de kwaliteit van onze openbare ruimte op niveau blijft. Tegelijkertijd blijven er locaties waar inwoners terecht aandacht vragen voor verkeersveiligheid. Om die reden dienen wij mede het **amendement** van de VVD over de verkeerstechnische maatregelen Kruisweg Maasbracht **'Verkeersveiligheid voor onze toekomst'** in. Veilig verkeer is geen luxe. Veilig verkeer is wat de CDA-fractie betreft een basisvoorwaarde voor een leefbare woonomgeving.

Economische ontwikkeling

Maasgouw is een watersport- en scheepvaartgemeente. Onze ligging aan de Maas en onze binnenhaven zijn economische dragers van formaat. Juist daarom dienen wij een **motie 'Walstroom'** in over de verdere ontwikkeling van walstroomvoorzieningen binnen onze havengebieden. Walstroom draagt bij aan minder uitstoot, minder geluidsoverlast, een aantrekkelijkere leefomgeving en een toekomstbestendige nautische sector. Wat het CDA betreft past dit naadloos binnen de ambities van Maasgouw als moderne watergemeente. Duurzaam waar het kan, praktisch waar het moet en altijd met oog voor onze economische kracht.
Tegelijkertijd zien wij walstroom niet als een op zichzelf staande ontwikkeling. Het past binnen de bredere koers die Maasgouw heeft ingezet met Blue Ports en de Havenvisie. Een koers waarin innovatie, duurzaamheid, logistiek en economische ontwikkeling hand in hand gaan. Het CDA ondersteunt deze ontwikkeling omdat zij bijdraagt aan een sterke toekomst voor onze binnenhaven, de nautische sector en de werkgelegenheid in onze regio. Daarbij moeten we kansen blijven benutten die voortkomen uit de unieke positie van Maasbracht als één van de belangrijkste binnenhavengebieden van Nederland. Door te investeren in moderne havenfaciliteiten en duurzame innovaties versterken we niet alleen onze economie, maar ook onze positie als toonaangevende watergemeente.

Dienstverlening

De voorgenomen sluiting van het gemeentehuis op vrijdagmiddag heeft reacties opgeroepen. Als CDA begrijpen wij de financiële afweging die hieraan ten grondslag ligt. Tegelijkertijd geldt voor ons dat bereikbaarheid van de overheid nooit uitsluitend een rekensom mag worden. Voor inwoners die minder digitaal vaardig zijn blijft persoonlijk contact van groot belang. Wij vragen het college dan ook nadrukkelijk de effecten op de dienstverlening goed te monitoren en de menselijke maat centraal te blijven stellen.

Financiën

Een gezonde gemeente begint met gezonde financiën. Daarom vinden wij het goed dat het college via het heroverwegingstraject tijdig heeft gekeken naar maatregelen om ook op langere termijn financieel gezond te blijven. Daarbij horen soms keuzes die niet altijd eenvoudig zijn. Ook de toeristenbelasting maakt daar onderdeel van uit. Recreatie en toerisme zijn een belangrijke economische pijler voor Maasgouw. Uit gesprekken met ondernemers en signalen vanuit deze sector is gebleken dat de voorgestelde verhoging naar € 4,00 per overnachting voor veel bedrijven te fors en te abrupt is. Daarom dienen wij het **amendement 'Toeristenbelasting tarieven'** in om het tarief voor 2027 vast te stellen op € 3,25 per overnachting. Daarmee vragen wij nog steeds een redelijke bijdrage van onze bezoekers, maar houden we ook oog voor een gezond ondernemersklimaat. Daarnaast verzoeken wij het college om samen met de sector te kijken naar een toekomstbestendige systematiek, zodat vanaf 2028 weloverwogen keuzes kunnen worden gemaakt die zowel financieel als economisch verantwoord zijn.

Het zoeken naar die balans geldt ook voor het RHIDOC. Het CDA hecht veel waarde aan ons cultureel erfgoed, maar ziet tegelijkertijd de noodzaak om kritisch te kijken naar de inzet van gemeenschapsgeld. De uitdaging is om erfgoed te behouden op een manier die ook financieel toekomstbestendig is.
Rentmeesterschap betekent voor het CDA niet dat we nooit geld uitgeven. Het betekent dat we steeds bewust afwegen hoe gemeenschapsgeld het beste kan worden ingezet. Niet alleen voor vandaag, maar ook voor de generaties na ons. Daarom ondersteunen wij de lijn om kritisch te blijven kijken naar uitgaven en prioriteiten met als doel een financieel gezond, leefbaar en toekomstbestendig Maasgouw.

Deze begroting laat zien dat Maasgouw ambitie heeft. Maar ook dat we soms worden geconfronteerd met ontwikkelingen die we niet hebben zien aankomen. Het onlangs ontstane begrotingsgat heeft ons opnieuw geleerd dat financiële zekerheid nooit vanzelfsprekend is. Toch hebben wij er vertrouwen in dat met de voorgestelde maatregelen, de inzet van de algemene reserve en de gezamenlijke inzet van raad, college en organisatie de koers van Maasgouw behouden blijft. Het CDA zal die koers blijven beoordelen vanuit drie kernwaarden: verbondenheid, verantwoordelijkheid en rentmeesterschap. Of het nu gaat om zorg voor jongeren, ondersteuning van verenigingen, woningbouw, verkeersveiligheid, onze streektaal, de ontwikkeling van Brachterbeek of een duurzame nautische economie. Steeds stellen wij dezelfde vraag: Wordt Maasgouw hier sterker van? Als het antwoord daarop ja is, dan mag u op de steun van het CDA rekenen. Want een sterke gemeente herken je niet aan de omvang van haar begroting, maar aan de kracht van haar gemeenschappen. En precies daarom blijven wij bouwen aan Maasgouw.

De titel van deze begroting luidt *Van keuze naar resultaat*. Voor het CDA geldt daarbij één uitgangspunt:

Jouw toekomst, onze missie.

Want de keuzes van vandaag bepalen het resultaat van morgen!

Tot slot, opnieuw veel dank aan de griffie, het college van B&W, de ambtenaren en de gemeenteraadsleden voor de prettige samenwerking op weg naar deze nieuwe programmabegroting.

Tot zover voorzitter.

Namens de CDA-fractie van de gemeente Maasgouw

Erwin Dehing
Fractievoorzitter